

La informació a l'Arxiu del Regne de València

Moltes vegades hom té la concepció que els arxius guarden documentació estretament relacionada amb la funció probatòria dels interessos patrimonials o legals, independentment de l'arxiu del qual parlem. La informació que atresora un arxiu la poden gaudir tots els espanyols, és un dret de caràcter general que tenen els ciutadans, contemplat per la nostra constitució. L'interès per eixa informació pot ser variat i, en tots els casos, legítim, sense que calga establir una restricció relacionada amb una escala de valors professionals. No hi ha ciutadans amb més dret a la informació que altres i tots poden accedir-hi, llevat de les restriccions legals vigents per a tothom. Tanmateix, en cas que en la defensa dels drets patrimonials o legals haja d'haver una resolució imminent, el dret a la informació requereix una acceleració en la satisfacció de la demanda del ciutadà.

Ara bé, el dret a la informació amb interessos d'investigació o culturals (eixe caixa de sastre on cap tot) és tan legítim com qualsevol altre. I si anem més enllà, el dret a la informació, és a dir, la garantia de l'accés a la documentació arxivística, és una garantia de transparència de la administració pública i de les entitats privades amb funcions públiques, que

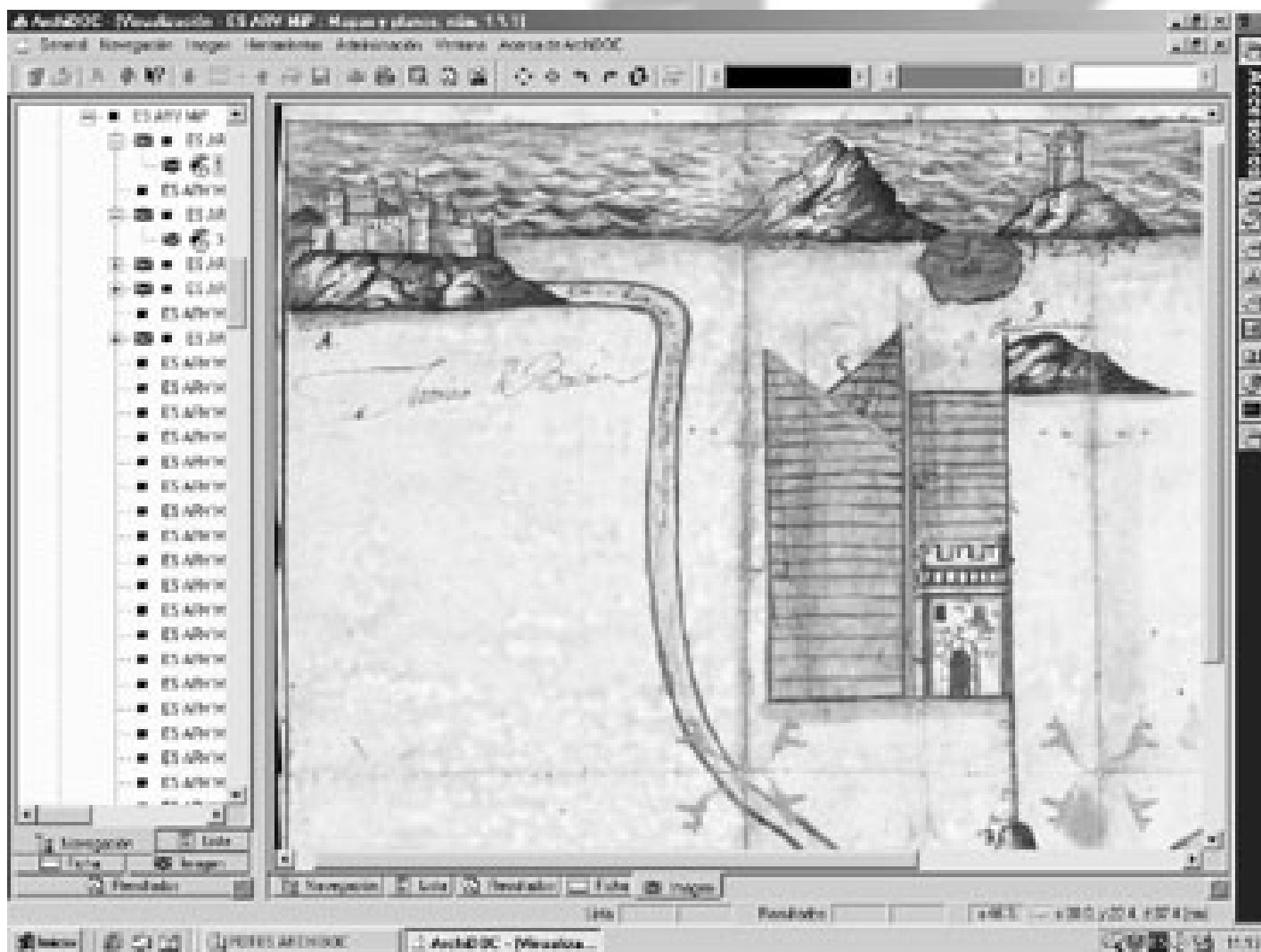
**EL DRET A LA INFORMACIÓ
ÉS UNA GARANTIA DE
TRANSPARÈNCIA DE LA
ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I DE
LES ENTITATS PRIVADES AMB
FUNCIONS PÚBLIQUES**

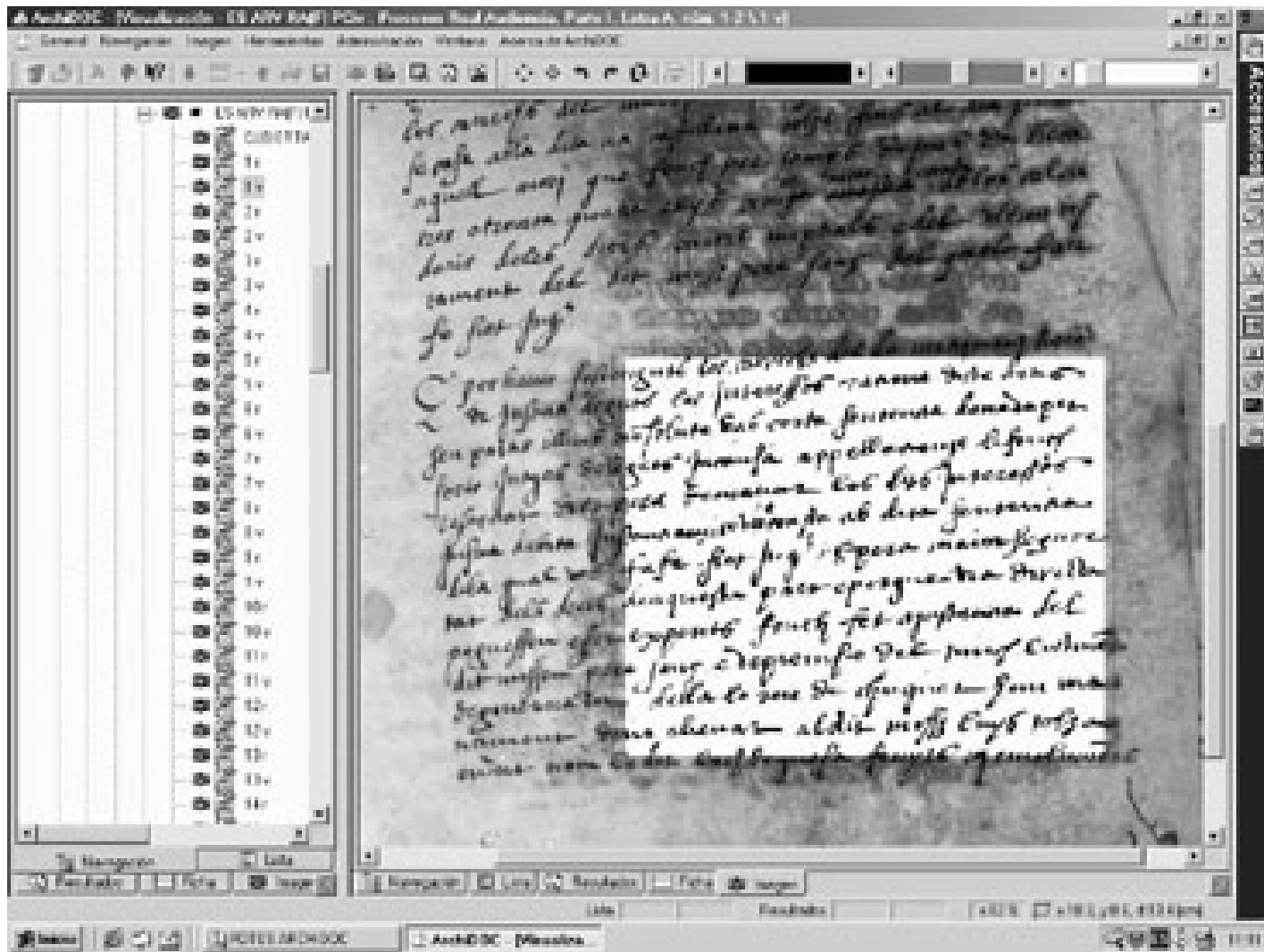
permet al ciutadà comprovar el correcte funcionament d'aquells que governen la nostra societat i, així doncs, una garantia de transparència democràtica. Pel que fa a l'accés a la documentació, a la seua informació, no sols està limitat per la legislació que regula les casuístiques d'accessibilitat, sinó que hi ha altres circumstàncies que dificulten, entreban-

quen o, en definitiva, limiten aquest accés. Ens referim a la infraestructura dels arxius (dotació de personal, horaris, instruments de descripció, etc.), la qual condiona, sobre manera, les possibilitats dels ciutadans a l'accés de la informació. De fet, actualment, la major limitació que tenen els espanyols per a accedir a la documentació dels arxius (de caràcter local, autonòmic, estatal, eclesial, etc.) no és de tipus legal sinó que està determinada per la manca d'infraestructura arxivística.

Tradicionalment als arxius han existit unes ferramentes, anomenades instruments de descripció, que han permès a l'usuari o investigador buscar de la forma més adient possible la documentació que ha requerit per a desenrotllar la seva tasca de recollida d'informació. D'aquests instruments de descripció els més comuns són els inventaris, els quals, sense entrar en detalls dels elements descriptius, donen certa informació que permet al ciutadà aproximar-se a la localització de la documentació. És poc usual, en general, que als arxius predominen els catàlegs sobre els inventaris, ja que el catàleg requereix una inversió de temps molt superior, perquè fa la descripció de la documentació concreta, i aquesta tasca bloquejaria el control global dels fons arxivístics.

En aquest sentit, el fons documental de l'Arxiu del Regne de València està, majoritàriament, inventariat, tot i que hi ha catàlegs de documents que es consideren d'especial atenció. Tots els instruments de descripció estan a l'abast dels investigadors: inventaris, catàlegs i fitxes indexades. Tanmateix, aquests instruments estan en paper, amb tots aquells avantatges tradicionals per a poder manejar-los amb les mans, però amb els inconvenients de la lentitud de la localització de la informació buscada pels investigadors. La informació documental està dispersa pels diferents instruments de descripció, des de les fitxes fins als inventaris i catàlegs enquadernats, alguns dels quals, de vegades, escapen de la recerca, fins i tot, de l'investigador més erudit. En els anys 90, quan a l'Arxiu del Regne de València s'introdueix l'ordinador, el resultat és que l'investigador disposa d'una presentació en paper de la documentació inventariada o catalogada, enquadernada, amb els índexs que s'hagen pogut generar per l'aplicació informàtica, però no es produeix el resultat d'una base de dades centralitzada que permeta la recuperació de la informació documental, dispersa en les diferents seccions, de forma satisfactòria quant als requeriments dels usuaris pel que fa a la rapidesa i la pertinença en la localització de la informació documental. Ara, a l'Arxiu del Regne de València s'han introduït nous criteris en la descripció i en la recuperació de la informació. A allò que ja hi havia, l'ordinador i les aplicacions informàtiques de Microsoft, s'ha incorporat una planificació de treball diferent que passa per una base de dades electrònica centralitzada (d'una altra casa comercial), una anàlisi documental amb la utilització d'un vocabulari en llenguatge controlat, una norma de descripció internacional i un pla de digitalització documental. Un conjunt d'objectius

tació arxivística de l'Arxiu del Regne de València, en la mateixa base de dades, amb la finalitat de poder veure aquell document que hem localitzat en la descripció. Però les possibilitats de la imatge digital van més enllà de la seua simple visualització. El tractament dels píxels, dels quals es compon la imatge, ens permet contrastar diferents graus de colors de manera que podem ressaltar la línia de l'escriptura i així llegir aquells documents que teníem dificultats de lectura per la proximitat de tonalitats de color entre el paper i l'escriptura.

En definitiva, l'aplicació informàtica persegueix localitzar la informació documental de la manera més pertinent possible. D'una banda permet la recerca a partir d'un vocabulari elegit lliurement per l'usuari, tot aplicant una recerca des del llenguatge natural, i que l'aplicació rastrege per tots els camps de la fitxa descriptiva. D'altra banda permet la recerca a partir d'un llenguatge controlat que s'ha elaborat prèviament, els tesaurus, amb la finalitat de concretar els resultats i que es produeix el menor soroll possible. S'ha optat per dividir el vocabulari controlat en diferents tesaurus: un està dedicat a termes geogràfics, un altre a institucions i entitats, i un tercer a les matèries. A banda d'aquests tres tesaurus n'hi ha un quart que funciona amb la ferramenta del tesaurus, és l'onomàstic, quant al llenguatge controlat i els lligams informàtics en la fitxa descriptiva, tot i que semànticament, evidentment, no és un tesaurus, sinó un llistat de noms.

Tota aquesta tasca, iniciada ja en el present, té els seus objectius també en el futur, quan es puga incloure a la xarxa tant la informació documental descrita en l'Arxiu del Regne de València com la imatge digital corresponent, amb aquella finalitat esmentada que qualsevol persona puga gaudir en qualsevol lloc del patrimoni documental valencià. Això serà possible tan aviat com els mitjans humans i tècnics dels quals gaudisca l'Arxiu del Regne de València ho permeten.

Vicente Giménez Chornet

que permet realitzar una recerca integrada a fi que l'usuari localitze la informació més pertinent en el menor espai de temps possible i, encara millor, que la puga veure o localitzar en qualsevol moment des de qualsevol lloc.

Amb aquests criteris, l'equip de tècnics de l'Arxiu del Regne de València utilitza la nova aplicació informàtica, denominada ARCHIDOC, que permet realitzar essencialment:

1.- La descripció del fons documental de l'arxiu a diferents nivells: des de la descripció d'allò que eren els arxius d'antigues institucions valencianes (Reial Cancelleria, Mestre Racional, Reial Audiència, Generalitat, Justícia, etc.), tot passant per les seues seccions i sèries, fins arribar a poder descriure les unitats documentals concretes. Com a criteri en el

model de descripció s'ha optat per la norma internacional ISAD (G), en la seua segona edició de 1999 (tot i que la primera era de 1996), cosa que permet mantenir uns criteris homogenis amb allò que s'aplica als arxius capdavanters de la Unió Europea i, de forma semblant, en els mateixos trets que als arxius dels països anglosaxons que han optat per la norma EAD (també algun arxiu espanyol) que, a la fi, té uns elements semblants a

la ISAD (G). Açò garanteix, en un futur, l'intercanvi d'informació entre unes bases de dades que mantenen els mateixos camps o elements en el registre de descripció.

2.- La incorporació d'una ferramenta informàtica que permet construir un vocabulari en llenguatge controlat, el tesaurus, el qual s'utilitza per a complementar l'anàlisi documental i per a disposar d'uns punts d'accés a la informació documental, és a dir, allò que abans als arxius anomenàvem índex, utilitzats tant en fitxes que es col·locaven en fitxers, ordenades alfabèticament, com incorporats als inventaris o catàlegs elaborats en forma de llibre.

3.- La incorporació de la imatge digital, és a dir, una còpia de la documen-

L'APLICACIÓ INFORMÀTICA PERSEGUEIX LOCALITZAR LA INFORMACIÓ DOCUMENTAL DE LA MANERA MÉS PERTINENT POSSIBLE

